

Premies voor energiebesparing in Vlaanderen

VEA

2012

subsidies

bereken uw winst op
www.energiesparen.be

Vlaamse overheid

Inhoud

Energie besparen: u wint altijd	3
Energierenovatieprogramma 2020	3
Van wie mag u premies verwachten?	4
1. Premies van uw netbeheerder	4
2. Belastingvermindering en belastingkrediet voor energiebesparende uitgaven	8
3. Premies van het Vlaamse Gewest	10
4. Premies van uw gemeente- of provinciebestuur	10
Energiebesparende maatregelen	11
1. Isolatie	11
2. Verwarming	17
3. Zonneboiler	21
4. Nieuwbouw met laag E-peil	23
5. Fotovoltaïsche zonnepanelen	24
6. Extra premies en belastingverminderingen	26
Bijlage: Alfabetische lijst van de gemeenten en hun netbeheerder	30

Verantwoordelijke uitgever: Luc Peeters, Administrateur-generaal, Vlaams Energieagentschap
 Samenstelling en redactie: Vlaams Energieagentschap
 Lay-out: Vlaams Energieagentschap
 Druk: Geers Offset
 Depotnummer: D/2012/3241/003
 Uitgave: januari 2012

De informatie over de belastingverminderingen in deze brochure is gebaseerd op het koninklijk besluit tot wijziging van het KB/WIB 92 inzake de belastingvermindering voor energiebesparende uitgaven, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 28 december 2002, met diverse latere wijzigingen. De integrale wettekst kunt u raadplegen op de website www.staatsblad.be.
 Als u vragen hebt over de specifieke toepassingsvoorwaarden van de premies, kunt u contact opnemen met uw belastingkantoor, uw netbeheerder of de betreffende overheid. De informatie in deze brochure is onder voorbehoud van wijzigingen.

Energie besparen: u wint altijd

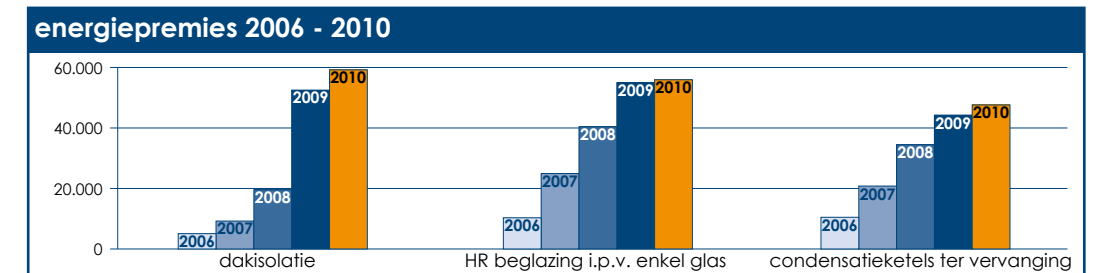
Door de economische crisis is energie besparen nu meer dan ooit een goede zaak voor uw portemonnee. De energiefacturen die op regelmatige tijdstippen in uw brievenbus vallen, komen soms hard aan. Ten onrechte denken we vaak dat we er weinig aan kunnen doen. U hebt echter een belangrijk deel van uw energiefactuur zelf in handen. Door te investeren in energiebesparing zonder aan comfort in te boeten, verlaagt u uw energiegebruik.

Daarnaast komt energiebesparing ook het milieu ten goede. Door de energiebesparende maatregelen die u neemt komen minder vervuilende stoffen en minder broeikasgassen in de lucht. Dat laatste is dringend nodig om de klimaatverandering te beperken.

Wie investeert in energiebesparing wordt beloond met heel wat premies en belastingverminderingen. Die premies en belastingverminderingen kunnen bovendien gecumuleerd worden. Het is niet altijd eenvoudig om te weten te komen waarvoor nu juist een premie gegeven wordt en aan welke voorwaarden u moet voldoen. Wie internettoegang heeft, krijgt op www.energiesparen.be/subsidies een overzicht van welke premies in een bepaalde gemeente van toepassing zijn. Het is tevens mogelijk om alleen bepaalde premies, bijvoorbeeld voor dakisolatie of een condensatieketel, op te vragen.

Energierenovatieprogramma 2020

Een energiezuinige woning voor iedere Vlaming in het jaar 2020. Dat is de ambitieuze doelstelling die de Vlaamse overheid heeft vooropgesteld in het Energierenovatieprogramma 2020. De Vlaamse overheid start met een urgentieprogramma om in bestaande woningen alle daken tegen 2020 geïsoleerd te krijgen, alle enkel glas te vervangen door hoogrendementsglas en verouderde verwarmingsketels te vervangen door verwarmingsketels met een hoog rendement. Het energierenovatieprogramma begint haar vruchten af te werpen. Het aantal uitbetaalde premies voor energiebesparende investeringen steeg de afgelopen jaren snel.

% bestaande woningen	2011
met nog enkel glas (overal of gedeeltelijk)	15 %
zonder dakisolatie	24 %
met centrale verwarming zonder zuinige aardgasketel	31 %
met centrale verwarming zonder zuinige stookolieketel	69 %

Al werd er dan wel belangrijke vooruitgang geboekt, de af te leggen weg naar een energiezuinig Vlaams woningbestand is nog lang, zoals blijkt uit de tabel.

Hoogspanningsmast.

Van wie mag u premies verwachten?

In Vlaanderen kunt u via vijf kanalen premies en voordelen krijgen als u energiebesparende investeringen uitvoert.

- uw netbeheerder;
- de fiscus;
- de Vlaamse overheid;
- uw gemeentebestuur;
- uw provinciebestuur.

Bovendien kunt u de meeste premies cumuleren. Zo blijven de investeringskosten voor u beperkt.

1. Premies van uw netbeheerder

De Vlaamse netbeheerders Eandis en Infrac zijn verplicht om bij hun afnemers energiebesparing te stimuleren, onder andere door een aantal energiebesparende maatregelen financieel te ondersteunen. Deze netbeheerders geven steeds dezelfde premies. De voorwaarden zijn overal identiek. Vanaf 2012 werd het pakket premies van de netbeheerders hervormd. Een aantal premiebedragen werd aangepast.

1.1. Aanvraagprocedure voor de premies van de netbeheerder

STAP 1 Ga na wie uw netbeheerder is.

In de lijst achteraan in deze brochure (blz. 30 tot 31) kunt u nagaan wie in uw gemeente de elektriciteits-distributienetbeheerder is: Eandis of Infrac.

STAP 2 Ga na waarvoor uw netbeheerder in 2012 premies toekent.

Op pagina 6-7 van deze brochure krijgt u een overzicht van de premies voor bestaande woningen, woongebouwen en wooneenheden. Deze moeten al aangesloten zijn op het distributienet voor 1/1/2006. U vindt er ook de premies voor nieuwbouwwoningen.

STAP 3 Neem contact op met uw netbeheerder voor u de investering uitvoert.

De premie vraagt u rechtstreeks aan bij uw netbeheerder. Hij kan u bovendien de precieze informatie bezorgen over de hoogte van de premie en over de toekenningsvoorwaarden. Uw netbeheerder kan u eveneens een aanvraagformulier bezorgen. Dat aanvraagformulier vindt u gewoonlijk ook op de website van uw netbeheerder. De voorwaarden die vermeld staan op de aanvraagformulieren zijn bindend. Bekijk die voorwaarden grondig voor u met de werkzaamheden start. Deze brochure vermeldt niet alle voorwaarden in detail.

netbeheerder	telefoon	e-mail en website
Eandis (*)	078 35 35 34	reg@eandis.be www.eandis.be
Infrac (**)	078 35 30 20	www.infrac.be

(*) Onder Eandis vallen Gaselwest, Imea, Imewo, Intergem, Interomosane, Iveka, Iverlek en Sibelgas.

(**) Onder Infrac vallen AGEM, Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen, Infrac West, Inter-Energa, Iveg en PBE.

STAP 4 Vraag uiterlijk 12 maanden na de factuurdatum uw premie aan bij uw netbeheerder.

U kan uiterlijk tot 12 maanden na de factuur (te starten vanaf 01/01/2012) uw premie aanvragen bij uw netbeheerder. Hebt u meerdere facturen per maatregel, voeg deze dan samen tot 1 aanvraag. Per uitvoeringsadres kan de premie maar 1 keer worden aangevraagd gedurende een periode van 12 maanden voor eenzelfde type investering. Facturen met factuurdatum 2011 komen niet meer in aanmerking voor de premies van de netbeheerder in 2012. Ze kunnen wel nog in aanmerking komen voor premieaanvragen 2011 indien aan de voorwaarden van 2011 voldaan is en uw netbeheerder daarvoor een premie gaf in 2011. Premieaanvragen 2011 dienen ingediend te worden uiterlijk op 30/06/2012.

Wat met appartementen?

Bij woongebouwen in gedwongen mede-eigendom komt de premie toe aan de vereniging van mede-eigenaars voor werkzaamheden aan de gemeenschappelijke delen en aan de individuele eigenaar, (ver)huurder of vruchtgebruiker, voor werkzaamheden aan de private delen.

In geval van investeringen in gemeenschappelijke delen dient de aanvraag te gebeuren door de vereniging van mede-eigenaars.

premies van de netbeheerders vanaf 1 januari 2012			premie	
bestaande woningen, wooneenheden en woongebouwen		uitgevoerd door		info
isolatie	dakisolatie of zoldervloerisolatie	aannemer	6 euro/m ² (R _g -waarde minstens 3,5 m ² K/W), maximaal 720 euro	blz. 11
		aannemer	7 euro/m ² (R _g -waarde minstens 4,0 m ² K/W), maximaal 840 euro	blz. 11
		aannemer	8 euro/m ² (R _g -waarde minstens 4,5 m ² K/W), maximaal 960 euro	blz. 11
	dakisolatie of zoldervloerisolatie	doe-het-zelf	3 euro/m ² (R _g -waarde minstens 3,5 m ² K/W), maximaal 360 euro	blz. 11
		doe-het-zelf	3,5 euro/m ² (R _g -waarde minstens 4,0 m ² K/W), maximaal 420 euro	blz. 11
		doe-het-zelf	4 euro/m ² (R _g -waarde minstens 4,5 m ² K/W), maximaal 480 euro	blz. 11
	buitenmuurisolatie via de buitenzijde van een bestaande muur	aannemer	15 euro/m ² (R _g -waarde minstens 2,0 m ² K/W), maximaal 2000 euro	blz. 13
	na-isolatie van een bestaande spouwmuur	aannemer	6 euro/m ² (lambda-waarde maximaal 0,065 W/mK, volledige spouw gevuld, spouw minstens 50 mm), maximaal 800 euro	blz. 14
	vloerisolatie	aannemer	6 euro/m ² (R _g -waarde minstens 1,2 m ² K/W), maximaal 800 euro	blz. 14
	hoogrendementsbeglazing ter vervanging van enkele beglazing	aannemer	12 euro/m ² (bij vervanging enkel glas, U-waarde maximaal 1,1 W/m ² K), maximaal 300 euro	blz. 15
hoogrendementsbeglazing ter vervanging van enkele of dubbele beglazing	aannemer	15 euro/m ² (bij vervanging enkel of dubbelglas, U-waarde maximaal 0,8 W/m ² K), maximaal 375 euro	blz. 15	
verwarming	warmtepomp	aannemer	plaatsing nieuwe warmtepomp, maximaal 1700 euro	blz. 17
	condensatieketel voor beschermde klanten	aannemer	ter vervanging 800 euro	blz. 17
sanitair warm water	zonneboiler	aannemer	200 euro/m ² (nieuw geplaatste thermische zonnecollectoren, voor productie sanitair warm water), maximaal 1500 euro	blz. 21

Enkele algemene voorwaarden :

De premies zijn geldig voor facturen met factuurdatum vanaf 01/01/2012.

Alle werken dienen uitgevoerd en gefactureerd te worden door een aannemer, behalve dakisolatie.

Enkel woningen die zijn aangesloten op het distributienet van de netbeheerder voor 1/1/2006 komen in aanmerking. Herbouw komt niet in aanmerking.

De aanvraagformulieren dienen opgestuurd te worden naar uw netbeheerder (Eandis of Infrac) uiterlijk 12 maanden na factuurdatum en kunnen tot 6 maanden na de aanvraag worden uitbetaald. U kunt uw aanvraag ook online indienen.

Per uitvoeringsadres kan de premie maar 1 keer worden aangevraagd gedurende een periode van 12 maanden voor eenzelfde type investering.

Indien er meerdere facturen zijn, dienen deze samen te worden ingediend in 1 aanvraagdossier.

De aanvraagformulieren en de volledige voorwaarden kunt u downloaden op www.infrac.be of www.eandis.be

nieuwbouwwoningen en nieuwbouwooneenheden		voorwaarde		zonneboiler *	info
energiezuinige woningen	woning E80 of lager (aanvraag bouwvergunning voor 1 januari 2010)	E80-E61	400 euro voor E80 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 23
		E60-E41	1000 euro voor E60 + 40 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 23
		E40-E0	1800 euro voor E40 + 50 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 23
	woning E60 of lager (aanvraag bouwvergunning vanaf 1 januari 2010 tot 31 december 2011)	E60-E41	1000 euro voor E60 + 40 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 23
		E40-E0	1800 euro voor E40 + 50 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 23
	woning E50 of lager (aanvraag bouwvergunning vanaf 1 januari 2012)	E50-E41	1400 euro voor E50 + 40 euro extra per E-peilpuntverbetering		blz. 23
		E40-E0	1800 euro voor E40 + 50 euro extra per E-peilpuntverbetering		blz. 23
	appartement E80 of lager (aanvraag bouwvergunning voor 1 januari 2010)	E80-E61	200 euro voor E80 + 10 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 23
		E60-E41	400 euro voor E60 + 20 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 23
		E40-E0	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 23
	appartement E60 of lager (aanvraag bouwvergunning vanaf 1 januari 2010 tot 31 december 2011)	E60-E41	400 euro voor E60 + 20 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 23
		E40-E0	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro	blz. 23
	appartement E50 of lager (aanvraag bouwvergunning vanaf 1 januari 2012)	E50-E41	600 euro voor E50 + 20 euro extra per E-peilpuntverbetering		blz. 23
		E40-E0	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering		blz. 23

EPB-aangifte in 2011 : premie aanvragen voor 30/06/2012

EPB-aangifte in 2012 : premie aanvragen tot 12 maand na EPB-aangifte

Deze premie dient aangevraagd te worden door de EPB-aangifteplichtige.

* = indien ook een zonneboiler wordt geplaatst, wordt er een bijkomende premie van 300 euro gegeven

2. Belastingvermindering en belastingkrediet voor energiebesparende uitgaven

Sinds 2003 kunnen belastingplichtigen voor een aantal energiebesparende uitgaven een belastingvermindering krijgen. Vanaf inkomstenjaar 2012 worden bijna alle energiebesparende uitgaven met onmiddellijke ingang stopgezet. In 2012 zal enkel nog de uitgave voor dakisolatie in aanmerking komen voor de belastingvermindering. Uitgaven die in 2011 werden gedaan, geven wel nog recht op de voorziene belastingvermindering, zoals die in 2011 van toepassing was. De betalingsdatum van de factuur bepaalt het inkomstenjaar voor de fiscale aangifte.

2.1. Overgangsbepaling voor 2012 voor investeringen die uiterlijk op 27/11/2011 besteld werden

Om de continuïteit van de fiscale voordelen te behouden, werd beslist dat de energiebesparende investeringen die in 2011 van toepassing waren en waarvan de overeenkomst werd ondertekend uiterlijk op 27/11/2011 met betaling in 2012, nog volledig kunnen genieten van de fiscale voordelen zoals die in 2011 van toepassing waren. (40 % fiscaal voordeel voor alle maatregelen, maximum bedrag, belastingkrediet voor een aantal maatregelen en overdraagbaarheid voor woningen die al minstens 5 jaar in gebruik zijn, blijven behouden). Voor een overzicht van de fiscale voordelen die in 2011 van toepassing waren, verwijzen we naar www.energiesparen.be. De belastingvermindering voor een lage-energiewoning, passiefwoning of nulenergiewoning valt volledig weg vanaf 2012. Hiervoor is er geen overgangsbepaling ingevoerd.

2.2. Belastingvermindering en belastingkrediet voor dakisolatiewerken in 2012 voor woningen die al minstens 5 jaar in gebruik zijn

Er zijn 2 mogelijkheden.

- a) Overeenkomst ondertekend uiterlijk op 27/11/2011 en betaling in 2012: De belastingvermindering blijft behouden op 40 %. Dit valt onder de overgangsbepalingen van 2.1.
- b) Overeenkomst ondertekend vanaf 28/11/2011 of in 2012 en betaling in 2012 of later: De belastingvermindering bedraagt 30 % van de uitgaven met een max. van 2000 euro (2930 euro geïndexeerd voor inkomstenjaar 2012). Voor deze maatregel blijft het terugbetaalbaar belastingkrediet van toepassing. Dus ook wie geen of weinig belastingen betaalt, kan van deze financiële ondersteuningsmaatregel genieten. Opgepast, het terugbetaalbaar belastingkrediet is een tijdelijke maatregel die afloopt eind 2012. Het belastingkrediet wordt eveneens geregeld via de belastingaangifte en valt te vergelijken met een energiepremie.

2.3. Wie komt in aanmerking voor de belastingvermindering en het belastingkrediet?

De belastingvermindering en het belastingkrediet voor energiebesparende uitgaven zijn van toepassing voor eigenaars, naakte eigenaars, huurders, erfpachters, opstalhouders, vruchtgebruikers op voorwaarde dat u de investeringen in een woning kunt bewijzen met een factuur op uw naam.

2.4. Procedure voor het verkrijgen van de belastingvermindering voor dakisolatie

Er moet een factuur, uitgereikt door een aannemer uit België of in een lidstaat van de Europese Unie en een betalingsbewijs kunnen worden voorgelegd.

De aannemer moet daarnaast de volgende gegevens vermelden op de factuur of op de bijlage ervan:

- het adres waar de werken werden uitgevoerd;
- de verdeling van de kosten opgeven tussen de dakisolatie afzonderlijk en eventuele andere werken;
- de volgende formule bevatten: "Verklaring met toepassing van artikel 63¹¹ van het KB/WIB 92 betreffende de uitgevoerde werken die zijn bedoeld in artikel 145²⁴ §1 eerste lid, 1° tot 6° van het Wetboek van de inkomstenbelasting 1992
Ik, ondergetekende, bevestig dat het gebruikte isolatiemateriaal een thermische weerstand R heeft groter dan of gelijk aan 2,5 vierkante meter Kelvin per Watt;
- ouderdom van de woning op de datum van de werken. De werken zijn uitgevoerd in een woning die, volgens de informatie verstrekt door (naam van de personen vermeld op de factuur) sedert ten minste vijf jaar in gebruik is genomen als woning op (datum van de aanvang van de werken) (datum, naam en handtekening).

U hoeft op voorhand geen formulieren in te vullen om die belastingvermindering aan te vragen. Het volstaat dat u beschikt over een factuur met de correcte vermeldingen over de uitgevoerde investering en u moet een betalingsbewijs ter beschikking houden. U dient ook steeds de betreffende code op de aangifte in te vullen. Een uitgave die alleen betrekking heeft op de aankoop van materialen zonder plaatsing door een aannemer wordt niet aanvaard.

Wanneer een gemeenschappelijke aanslag wordt gevestigd, wordt de belastingvermindering voor energiebesparende uitgaven omgedeeld in functie van het belastbaar inkomen van elk der echtgenoten.

Als u in hetzelfde jaar dakisolatiewerkzaamheden laat uitvoeren in verschillende woningen, kunt u per woning het maximale fiscale voordeel verkrijgen. Bij woningen die voor 50 % eigendom zijn van een onderneming (bvba, nv, ...) en 50 % in particulier bezit, bedraagt de maximale belastingvermindering slechts 50 % van de maximale fiscale aftrek van de woning.

Een voorbeeldattest vindt u op de website www.energiesparen.be.

Dakisolatie.

Dampscherm.

3. Premies van het Vlaamse Gewest

3.1. Renovatiepremie van het Vlaamse gewest

De renovatiepremie is ondermeer van toepassing voor vervanging van ramen met enkele beglazing door ramen met hoogrendementsbeglazing, plaatsing van condensatieketel en zonneboiler. Om in aanmerking te komen voor de premie, moet u aan een aantal voorwaarden voldoen, onder andere een bepaald maximuminkomen, woning minstens 25 jaar oud, eigenaar-bewoner zijn of verhuurder aan een sociaal verhuurkantoor. De investering moet minstens 10.000 euro bedragen (exclusief btw).

Meer informatie: het gratis nummer 1700 of www.vlaanderen.be/bouwenenwonen

3.2. Korting onroerende voorheffing voor verlaagd E-peil

Behaalt je nieuwbouwwoning het E-peil 60, dan krijg je vanaf 2009 gedurende 10 jaar een korting van 20 % op je jaarlijkse onroerende voorheffing. Behaalt je woning het E-peil 40, dan loopt de korting op tot 40 %. De vermindering wordt verleend voor een termijn van 10 jaar, die aanvangt in het jaar dat volgt op het jaar waarin het E-peil werd toegekend aan het gebouw. Woningen die niet onder de EPB-regelgeving vallen (aanvraag bouwvergunning voor 1 januari 2006) kunnen niet genieten van deze maatregel.

De termijn kan ten vroegste aanvangen vanaf 2009. Dat geldt ook voor gebouwen waarvan het vereiste E-peil werd toegekend vóór 2008. De termijn van 10 jaar wordt in dat geval niet verminderd met de reeds verlopen jaren.

Hou er rekening mee dat de toekenningsvoorwaarden voor de korting op de onroerende voorheffing waarschijnlijk zullen gewijzigd worden vanaf 2013. Er zijn hierover nog geen details bekend. Van zodra er meer details bekend zijn, zal dit bekend gemaakt worden op www.energiesparen.be

4. Premies van uw gemeente - of provinciebestuur

Informeel steeds bij uw gemeente- of provinciebestuur naar eventuele energiepremies.

Op www.energiesparen.be/subsidies vindt u een recent overzicht van alle energiepremies die in een bepaalde gemeente gegeven worden, als de gemeente aan het Vlaams Energieagentschap heeft gemeld welke premies ze uitreikt.

Meer informatie: contacteer uw gemeente- of provinciebestuur.

Energiebesparende maatregelen

1. Isolatie

De belangrijkste ingreep om een energiezuinige woning te creëren, is thermische isolatie aanbrengen. Bij de isolatie is niet alleen de keuze van het materiaal belangrijk, maar ook een goede en nauwkeurige plaatsing om ontoelaatbare luchtlekken, temperatuurschommelingen en zogenaamde koudebruggen te vermijden.

Enkele begrippen over thermische isolatie

U-waarde (de warmtedoorgangscoefficiënt van een constructiedeel zoals muur, dak, ...) geeft aan hoeveel warmte er per seconde en per vierkante meter verloren gaat als er tussen binnen en buiten een temperatuurverschil is van 1 °C. De U-waarde wordt uitgedrukt in W/m²K en wordt bepaald door de verschillende materiaallagen waaruit het constructiedeel bestaat en meer bepaald door het type en de dikte van het materiaal. Hoe lager de U-waarde van een constructiedeel, hoe minder warmte er verloren gaat.

R_d-waarde (de warmteweerstand) wordt uitgedrukt in m²K/W. Hoe groter die waarde, hoe beter de isolatielaag isoleert. De R_d-waarde kunt u berekenen door de dikte van het gekozen isolatiemateriaal (in meter) te delen door de λ-waarde.

λ-waarde (de lambdawaarde) geeft aan in welke mate het materiaal de warmte geleidt en wordt uitgedrukt in W/mK. Hoe lager de λ-waarde, hoe beter het materiaal isoleert en warmteverlies tegenhoudt.

koudebrug of bouwknop: een plaats in het constructiedeel waar de thermische isolatie tussen binnen en buiten onderbroken is. Op de plaatsen waar de thermische isolatie niet doorloopt of het isolatiemateriaal niet op elkaar aansluit, gaat veel warmte verloren en dat geeft aanleiding tot oppervlaktecondensatie en schimmelvorming.

1.1. Dakisolatie of zoldervloerisolatie

Dakisolatie mag in geen enkele woning ontbreken. De Vlaamse overheid maakt er een absolute prioriteit van dat tegen 2020 iedere woning voorzien is van dakisolatie. Een investering in dakisolatie is meestal op enkele jaren tijd terugverdiend dankzij heel wat premies en de belastingvermindering.

Op www.energiesparen.be/energiewinst kunt u bovendien zelf berekenen hoe snel u uw investering kunt terugverdienen.

Isolatie inspuiten in de spouw.

Overzicht premies en belastingvermindering voor dakisolatie of zoldervloerisolatie

	hoogte premie	voor wie	welke woningen
premie netbeheerder : werken uitgevoerd door een aannemer	6 euro/m ² (R _d -waarde minstens 3,5) maximaal 720 euro	Vlaams Gewest	woning aangesloten op het elektriciteitsnet voor 1 januari 2006
	7 euro/m ² (R _d -waarde minstens 4,0) maximaal 840 euro		
	8 euro/m ² (R _d -waarde minstens 4,5) maximaal 960 euro		
premie netbeheerder : doe-het-zelf werken	3 euro/m ² (R _d -waarde minstens 3,5) maximaal 360 euro	belastingbetalers en niet-belastingbetalers	woningen al minstens 5 jaar in gebruik bij de start van de werken
	3,5 euro/m ² (R _d -waarde minstens 4,0) maximaal 420 euro		
	4 euro/m ² (R _d -waarde minstens 4,5) maximaal 480 euro		
belastingvermindering of belastingkrediet	30 % uitgaven (R _d -waarde minstens 2,5) maximaal 2930 euro		

De tabel toont de minimale isolatiediktes (in cm) om te voldoen aan de R_d-eis van 2,5 m²K/W tot 4,5 m²K/W.

λ W/mK ▶	0,025	0,030	0,035	0,040	0,045	
Rd 2,5 m ² K/W	7	8	9	10	12	minimum dikte in cm
Rd 3,0 m ² K/W	8	9	11	12	14	
Rd 3,5 m ² K/W	9	11	13	14	16	
Rd 4,0 m ² K/W	10	12	14	16	18	
Rd 4,5 m ² K/W	12	14	16	18	21	

De vereiste R_d-waarden worden berekend door de dikte van het nieuw geplaatste materiaal te delen door de lambda-waarde (warmtegeleidbaarheid) van het materiaal, bepaald volgens de richtlijnen van NBN B 62-002.

Minerale wol (glaswol of rotswol) en geëxpandeerd polysty-

reenschuim (EPS) hebben een λ-waarde tussen 0,032 en 0,042 W/mK.

Om aan de minimale eis van R_d is groter dan of gelijk aan 2,5 m²K/W te voldoen, moet er dus minstens 10 cm dakisolatie geplaatst worden als de λ-waarde van het materiaal 0,040 W/mK bedraagt. Om een R_d-waarde van 4,5 m²K/W te behalen, moet in dat geval minstens 18 cm minerale wol of EPS geplaatst worden.

Polyurethaanschuim (PUR) heeft een λ-waarde tussen 0,023 en 0,032 W/mK. U behaalt al een R_d-waarde van 4,5 m²K/W bij een dikte van 12 cm PUR met een λ-waarde van 0,025 W/mK. Geëxtrudeerd polystyrenschaum (XPS) heeft een λ-waarde tussen 0,029 en 0,038 W/mK. U behaalt een R_d-waarde van 3,5 m²K/W bij een dikte van 12 cm XPS met een λ-waarde van 0,032 W/mK.

Aarzel niet om 15 tot 20 cm minerale wol of EPS, 12 à 16 cm XPS of 10 tot 14 cm polyurethaan (of vergelijkbaar materiaal) te plaatsen als u over voldoende plaats beschikt om die te plaatsen.

Actievoorwaarden dakisolatie of zoldervloerisolatie via netbeheerder :

- De premie is geldig voor dakisolatie ofwel voor zoldervloerisolatie, niet voor beide, binnen hetzelfde beschermde volume. Dit is het woonvolume dat de werkelijke bewoonde en verwarmde vertrekken omvat. Bijvoorbeeld : een aangebouwde garage komt niet in aanmerking. Zowel zoldervloer- als dakisolatie aanbrengen in eenzelfde bouwvolume evenmin.
- De R_d-waarde van het nieuw geplaatste materiaal moet minimum 3,5 m²K/W bedragen. Dit mag in meerdere lagen geplaatst worden.
- De R_d-waarde van een bestaande isolatielaag en van de afwerkingslaag mag niet mee worden verrekend om aan de minimumwaarde 3,5 m²K/W te komen.
- De R_d-waarde wordt bepaald door de dikte van de isolatie (in meter) te delen door de lambda-waarde (W/mK).
- De lambda-waarden volgens de ATG-keuring van de isolatiematerialen zijn onder meer terug te vinden op de website www.butgb.be. Deze waarden worden bepaald volgens de richtlijnen van NBN B62-002. Plaatsing van bio-ecologische isolatiematerialen komt eveneens in aanmerking voor de premie. De lambda-waarden van bio-ecologische isolatiematerialen volgens buitenlandse technische goedkeuringen en conform de regelgeving in de Europese Unie, zijn onder meer terug te vinden op de website www.vibe.be. Materiaal dat niet op deze lijsten staat, komt alleen in aanmerking voor een premie met een bijgevoegde ondertekende verklaring van je aannemer of een technische fiche (in geval geplaatst door klant) met vermelding van bovenstaande gegevens.
- Zoldervloerisolatie wordt alleen als dakisolatie beschouwd wanneer het de vloer van een onverwarmde zolder betreft.
- Als het de isolatie van een hellend dak betreft, moet ook een dampscherm aanwezig zijn langs de binnenzijde van de woning.

Voorwaarden belastingvermindering of belastingkrediet voor dakisolatie :

- Rd-waarde van minstens 2,5 m²K/W.
- Plaatsing door een aannemer.

Meer informatie over hoe u een dak correct kunt isoleren, vindt u op www.energiesparen.be/dakisolatie

1.2. Na-isolatie van een bestaande muur via de buitenzijde

De warmteverliezen van een woning zijn groter bij woningen met veel buitenwanden. Het is daarom belangrijk om ook de buitenmuren goed te isoleren. Bij een bestaande woning kunt u daarvoor bij alle netbeheerders een premie krijgen van 15 euro per m² als u de werkzaamheden laat uitvoeren door een aannemer. De premie bedraagt maximaal 2000 euro.

De R_d-waarde van het nieuw geplaatste isolatiemateriaal moet minstens 2,0 m²K/W bedragen. Dat betekent dat er minstens 8 cm glaswol, rotswol of geëxpandeerd polystyrenschaum of 5 à 7 cm geëx-

Vloerisolatie.

trudeerd polystyreenschuim of polyurethaanschuim aan de buitenzijde van de muur moet worden aangebracht. De lambda-waarden volgens ATG-keuring die gebruikt worden voor de berekening van de R_d -waarde worden bepaald volgens de richtlijnen van NBN B 62-002.

Isolatie via de binnenkant van een bestaande muur komt niet in aanmerking voor een premie van de netbeheerder.

1.3. Na-isolatie van een bestaande spouwmuur

Nog heel veel woningen beschikken over niet-geïsoleerde spouwmuren. In veel gevallen kunnen die op een vrij eenvoudige manier opgevuld worden met een isolatiemateriaal. Het voordeel is dat de buitenafwerking behouden blijft. Deze werken moeten worden uitgevoerd door een vakman. Belangrijk is een degelijk vooronderzoek van de bestaande spouw en de gevelsteen. Een vakman kan aan de hand van endoscopisch onderzoek nagaan of de spouw geen koudebruggen of teveel mortelresten of mortelbaarden bevat. Navulling van spouwmuren wordt afgeraden bij muren waar het voegwerk beschadigd is, bij een geglazuurde of geschilderde baksteen en bij hoge gevels die zwaar worden blootgesteld aan slagregen.

De premie van de netbeheerder bedraagt 6 euro per m^2 spouwmuur die geïsoleerd werd, met een maximum van 800 euro. De spouw moet minstens 5 cm bedragen en de lambda-waarde van het isolatiemateriaal mag maximaal $0,065 \text{ W/mK}$ bedragen. De lambda-waarde van het gebruikte isolatiemateriaal wordt bepaald volgens de richtlijnen van NBN B 62-002. De volledige spouw dient gevuld te worden.

Voor werken die werden uitgevoerd na 30 juni 2012 moeten de gebruikte materialen, plaatsingstechnieken en plaatsers volledig voldoen aan de van toepassing verklaarde STS, bedoeld in het ministerieel besluit tot inrichting van de technische goedkeuring en opstelling van typevoorschriften in de bouwsector voor wat betreft het plaatsen van isolatie in spouwmuren. Voor werken die na 30 juni 2012 werden uitgevoerd, kan de premie slechts worden toegekend nadat het Vlaams Energieagentschap of de netbeheerder heeft vastgesteld dat is voldaan aan de van toepassing verklaarde STS.

Vraag dus steeds de garantie aan uw aannemer of hij werkt volgens de van toepassing verklaarde STS-richtlijnen. Indien de aannemer niet volgens die richtlijnen werkt, kunt u vanaf 1 juli 2012 niet genieten van de premie voor spouwmuurisolatie.

1.4. Vloer- of kelderisolatie

Om de plaatsing van vloer- of kelderisolatie in bestaande woningen te stimuleren, kennen de netbeheerders een premie toe van 6 euro per m^2 bij de plaatsing door een aannemer, met een maximum van 800 euro. De R_d -waarde van het nieuw geplaatste isolatiemateriaal moet minstens $1,2 \text{ m}^2\text{K/W}$ bedragen. Dat betekent dat er minstens 3 à 5 cm isolatiemateriaal moet worden aangebracht aan de onderzijde van de draagvloer, tussen de draagvloer en de gewapende dekvloer of aan het plafond van de kelder of kruipruimte. De lambda-waarde van het gebruikte isolatiemateriaal wordt bepaald volgens de richtlijnen van NBN B 62-002.

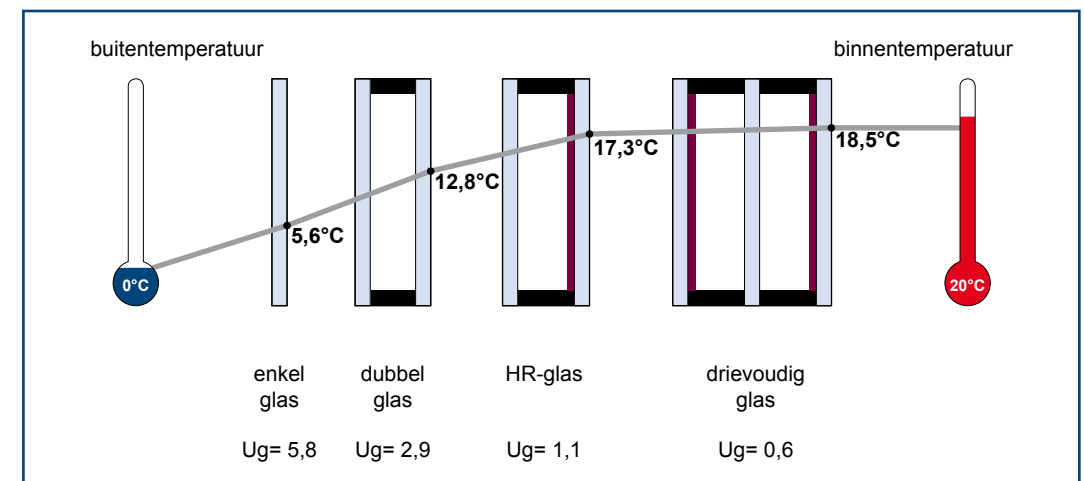
Vervanging van enkel glas door hoogrendementsglas.

1.5. Hoogrendementsbeglazing en drievoudige beglazing

Vensters hebben een grote invloed op de warmteverliezen van de woning. Enkele beglazing en gewone dubbele beglazing kunt u het best vervangen door hoogrendementsbeglazing of drievoudige beglazing.

Hoogrendementsbeglazing vermindert het warmteverlies door de ramen met 80 % in vergelijking met enkele beglazing. Het verschil tussen gewoon dubbel glas en hoogrendementsglas is amper zichtbaar. Beide bestaan uit twee glasbladen met daartussen een spouw.

Het verschil met gewone dubbele beglazing zit echter in een zeer dun en vrijwel onzichtbaar metaallaagje (coating) dat aan de binnenzijde van een van de glasbladen is aangebracht. Dit metaallaagje zorgt ervoor dat de binnenwarmte in de kamer blijft terwijl het de invallende zonnestrallen wel doorlaat. Ook kan bij hoogrendementsglas de spouw eveneens gevuld zijn met een edelgas, zoals argon, dat voor een nog betere isolatie zorgt. Ook het buitenschrijnwerk is van belang. Het warmteverlies door een venster wordt meebepaald door de isolerende eigenschappen van dat buitenschrijnwerk.

Bij een buitentemperatuur van $0 \text{ }^\circ\text{C}$ en een binnentemperatuur van $20 \text{ }^\circ\text{C}$, krijgt u aan de binnenzijde van enkel glas een temperatuur van $5,6 \text{ }^\circ\text{C}$ en van $17,3 \text{ }^\circ\text{C}$ bij hoogrendementsglas met $U=1,1 \text{ W/m}^2\text{K}$ en $18,5 \text{ }^\circ\text{C}$ bij drievoudige beglazing met $U=0,6 \text{ W/m}^2\text{K}$.

Om een U-waarde van het venster (raamwerk+glas) van bv. $1,6 \text{ W/m}^2\text{K}$ te behalen, zijn verschillende combinaties mogelijk, afhankelijk van de isolerende eigenschappen van het buitenschrijnwerk en van de beglazing.

Condensatieketel op aardgas.

Condensatieketel op stookolie.

Overzicht premies voor hoogrendementsglas

	hoogte premie	voor wie	welke woningen	voorwaarden
premie netbeheerder ter vervanging van enkel glas	12 euro per m ²	Vlaams Gewest	woning aangesloten op het elektriciteitsnet voor 1 januari 2006	U-waarde van het glas is maximaal 1,1 W/m ² K, geplaatst door een aannemer
premie netbeheerder ter vervanging van enkel of dubbel glas	15 euro per m ²	Vlaams Gewest	woning aangesloten op het elektriciteitsnet voor 1 januari 2006	U-waarde van het glas is maximaal 0,8 W/m ² K, geplaatst door een aannemer (0,8 W/m ² K komt meestal overeen met drievoudige beglazing, uitzonderlijk kan dit behaald worden met dubbele beglazing)

U bespaart gemiddeld ongeveer 44 liter stookolie of 36 m³ aardgas bij vervanging van 1 m² enkel glas door hoogrendementsglas met een U-waarde van 1,1 W/m²K. De financiële besparing bedraagt jaarlijks per m² glasoppervlakte zo'n 35 euro bij stookolie en 23 euro bij aardgas (prijzen december 2011, oude cv-ketel).

2. Verwarming

De belangrijkste energiepost in een woning is de verwarming met zo'n 50 tot 75 % van het huishoudelijk energieverbruik. Vooral bij verwarmen komt het er dus op aan om verliezen zo veel mogelijk te beperken. Kies in de eerste plaats voor een zuinige energiebron: liever aardgas of stookolie dan elektriciteit. Zorg vervolgens voor een goede temperatuurregeling. Daarnaast hebt u de keuze tussen bijvoorbeeld radiatoren, convectoren en vloer- en wandverwarming. Ten slotte speelt ook het verwarmingstoestel zelf en de dimensionering ervan een belangrijke rol.

2.1. Condensatieketel

Condensatieketels zijn zo ontworpen dat er permanent een belangrijk deel van de waterdamp in de verbrandingsgassen kan condenseren. Zo wordt meer nuttige warmte vrijgemaakt. In vergelijking met een hoogrendementsketel kunt u met een condensatieketel een extra energiebesparing van 6 % halen. De condensatieketel op aardgas kunt u herkennen aan het HR-toplabel en die op stookolie aan het Optimaz-elitelabel.

Uw netbeheerder geeft een premie van 800 euro voor de plaatsing van een individuele condensatieketel op aardgas of stookolie ter vervanging van een verouderde verwarmingsinstallatie in een bestaande woning. Enkel beschermde klanten komen in aanmerking voor deze premie. Beschermde klanten zijn die klanten die kunnen genieten van de sociale maximumprijzen voor aardgas en elektriciteit.

2.2. Warmtepomp

Een milieuvriendelijk alternatief voor de klassieke verwarmingsinstallatie is een warmtepomp.

Hoe werkt een warmtepomp?

Elke warmtepomp, ongeacht het model, kan beschouwd worden als een installatie waarin een geschikte werkvloeistof verdampt wordt door de onttrekking en de opname van warmte uit de omgeving (lucht, water, bodem). Met behulp van bijkomende energie wordt de verdampte werkvloeistof samengedrukt en op een hogere temperatuur gebracht. Eénmaal op hogere druk en temperatuur wordt de warmte afgegeven aan het verwarmingssysteem (woningverwarming, sanitair warm water). De warmtepomp pompt dus warmte van een laag naar een hoog temperatuurniveau.

Afhankelijk van het werkingsprincipe en de aard van de bijkomende energie kunnen warmtepompen onderverdeeld worden in **compressiewarmtepompen** (arbeidgedreven) en **sorptiewarmtepompen** (warmtegedreven).

Compressiewarmtepompen staan technologisch het verst en zijn daarom ook het breedst verspreid. Deze werken net op dezelfde manier als een koelkast, maar in de omgekeerde richting (verwarmen in plaats van koelen).

De druk- en temperatuursverhoging van de verdampte werkvloeistof wordt gerealiseerd door een mechanische compressor, meestal elektrisch aangedreven. In principe kunnen compressiewarmtepompen ook met aardgas, diesel of biogas aangedreven worden. Voor de aandrijving van de compressor wordt dan een verbrandingsmotor gebruikt.

Sorptiewarmtepompen werken volgens een fysisch-chemisch proces waarbij de verdampte werkvloeistof door een andere vloeistof wordt opgenomen (absorptie). Daarbij komt warmte vrij. Om de stoffen opnieuw te scheiden is bijkomende warmte nodig. Deze bijkomende warmte is meestal afkomstig van een aardgasbrander (gasabsorptie-warmtepomp).

Hoeveel energie haalt een warmtepomp uit de natuur?

De winstfactor (of COP) van een warmtepomp wordt berekend door de afgegeven warmte aan het verwarmingssysteem te delen door de gebruikte bijkomende energie. Voor een elektrische compressiewarmtepomp is dit laatste het elektrisch verbruik van de compressor. Voor gaswarmtepompen is dit het gasverbruik.

Door dit verschil in definitie is het niet mogelijk de COP van een elektrisch aangedreven warmtepomp direct te vergelijken met de COP van een gaswarmtepomp.

Ter illustratie: een elektrisch aangedreven warmtepomp heeft een gemiddelde COP van ongeveer 4, terwijl een gasabsorptiewarmtepomp een COP van ongeveer 1,5 heeft.

Hoe groter het temperatuurverschil tussen de warmtebron en het verwarmingssysteem, hoe hoger het energieverbruik van de warmtepomp, hoe lager de winstfactor.

Hoe dichter de temperatuur van de warmtebron en het verwarmingssysteem bij elkaar liggen, hoe hoger de winstfactor, hoe lager het energieverbruik van de warmtepomp.

Waar haalt de warmtepomp haar warmte?

De temperatuur van de warmtebron is bepalend voor de winstfactor, de opbrengst, van de warmtepomp. De keuze van warmtebron is daarom heel belangrijk. De meest gebruikte warmtebronnen zijn grond, grondwater en buitenlucht.

Grond

- temperatuur: op 1 meter onder de grond tussen 4 en 17 °C, afhankelijk van het seizoen;
 - onttrekking van warmte: horizontaal in de bodem ingegraven buizen netwerk. De vloeistof in de buizen leidt de warmte naar de warmtepomp;
 - winstfactor: schommelt naar gelang van de grondtemperatuur;
- temperatuur: op 5 à 7 meter diepte van 10 tot 12 °C, de seizoensinvloed is bijna verdwenen;
 - onttrekking van warmte: verticaal geboord buizen net;
 - winstfactor: bijna gelijk gedurende het seizoen.

Grondwater

- temperatuur: constant 10 à 14 °C;
- onttrekking van warmte: het opgepompte water geeft zijn warmte af in de warmtepomp en wordt weer in de grond gepompt;
- winstfactor: hoog en gelijk gedurende het volledige stookseizoen.

Buitenlucht

- temperatuur: wisselend;
- onttrekking van warmte: rechtstreeks aan buitenlucht (warmtepomp staat buiten);
- winstfactor: wisselend, afhankelijk van de buitentemperatuur.

Premie van uw netbeheerder

Uw netbeheerder geeft een premie voor de plaatsing van een warmtepomp in bestaande woningen die zijn aangesloten op het distributienet voor 1 januari 2006.

- De premie wordt als volgt berekend :
 - elektrische warmtepompen : 270 euro x ((0,87 x COP) - 2,5) x het nominaal elektrisch compressorvermogen bij verwarmen uitgedrukt in kWatt en vervolgens beperkt tot 1700 euro ;
 - gaswarmtepompen : 270 euro x ((0,87 x COP) - 1) x het geïnstalleerd gasvermogen uitgedrukt in kWatt en vervolgens beperkt tot 1700 euro.
- Zowel de hoogte van de premie als het maximum van de premie worden verdubbeld als de plaatsing van de warmtepomp het gevolg is van de volledige vervanging van de bestaande elektrische weerstandsverwarming, indien het betreffende gebouw al voor 1 januari 2006 op het elektriciteitsdistributienet is aangesloten met toepassing van het uitsluitend nachttarief.
- De plaatsing dient te gebeuren door een aannemer. De aanvraag is enkel geldig indien vergezeld van een attest van de aannemer met de vermelding van een aantal gegevens (zie aanvraagformulier op de website van uw netbeheerder).
- De COP's voldoen minstens aan de criteria vermeld in de bijlage van de Beschikking van de Europese Commissie van 9 november 2007, tot vaststelling van de milieucriteria voor de toekenning van de Europese milieukeur aan elektrische, gas- of gasabsorptie warmtepompen (Publicatieblad van de Europese Unie van 20/11/2007), concreet :

elektrische warmtepomp				gaswarmtepomp			
gemeten volgens EN14511				gemeten volgens EN14511 of EN12309-2			
soort	min. COP	bron t°	afgifte t°	soort	min. COP	bron t°	afgifte t°
bodem / water	4,3	0°C	35°C	bodem / water	1,54	0°C	45°C
water / water	5,1	10°C	35°C	water / water	1,85	10°C	45°C
lucht / water	3,1	2°C	35°C	lucht / water	1,14	2°C	45°C
lucht / lucht	2,9	2°C	20°C	lucht / lucht	1,27	2°C	20°C
gemeten volgens CETIAT				gemeten volgens CETIAT			
soort	min. COP	bron t°	afgifte t°	soort	min. COP	bron t°	afgifte t°
directverdamping / water	4,3	0°C	35°C	directverdamping / water	1,54	0°C	45°C
directverdamping / directcondensatie	4,3	0°C	35°C	directverdamping / directcondensatie	1,54	0°C	45°C

- De warmtepomp is geïnstalleerd volgens de bestaande Belgische en internationale richtlijnen, normen, wetten en codes van goede praktijk ('Code van goede praktijk voor de toepassing van warmtepomp-systemen in de woningbouw') en voldoet aan de relevante vereisten van de geharmoniseerde EU Directieven 'EU-Safety Standards' en 'EU Product Standards'. De warmteafgifte moet gebeuren via lage temperatuur radiatoren/convectoren of vloer- of muurverwarming op een maximumtemperatuur van 40 °C. Waar geen richtlijnen, normen of wetten terzake beschikbaar zijn, worden evaluatierichtlijnen gebaseerd op internationaal aanvaarde referenties uit de vakliteratuur.
- Zwembadverwarming, geheel of gedeeltelijk, komt niet in aanmerking.
- De warmtepomp kan niet gebruikt worden als actieve koeling.
- Voor de overige voorwaarden, contacteer uw netbeheerder.

Hoe geeft de warmtepomp haar warmte af?

De temperatuur van het verwarmingssysteem bepaalt eveneens de winstfactor. Een veel gebruikte methode om een woning te verwarmen, is een centraal verwarmingssysteem met een watertemperatuur van 90 °C (vertrektemperatuur) à 70 °C (retourtemperatuur). Moderne verwarmingssystemen op lage temperatuur hebben een watertemperatuur van maximaal 55 °C. Bij een warmtepomp ligt de maximumtemperatuur liefst op 35 °C en maximaal op 45 °C. Om een woning te verwarmen op die lage temperatuur, is voldoende isolatie en een verwarmingssysteem met een groot oppervlak nodig. Daarom wordt een warmtepomp bijna steeds gekoppeld aan vloerverwarming, muurverwarming of plafondverwarming.

Die vormen van verwarming verhogen het comfort in huis door een gelijkmatige temperatuur en weinig luchtbeweging of tocht. Een rechtstreekse verbinding van de vloerverwarming (muurverwarming of plafondverwarming) aan de warmtebron (grond of water) maakt koelen in de zomer mogelijk zonder de warmtepomp in te schakelen, dus met een laag energiegebruik.

Een omkeerbare warmtepomp (bijvoorbeeld airconditioning) kan in de zomer de woning koelen door de woning zelf als warmtebron (lucht) te gebruiken en de overtollige warmte aan de omgeving af te geven. Hierbij gebruikt de warmtepomp ongeveer evenveel energie als bij verwarming. Dit is geen energiezuinige oplossing en wordt daarom niet aangemoedigd.

De warmtepomp kan ook zorgen voor sanitair warm water (lagere winstfactor).

Meer info: www.energiesparen.be (rubriek: groene energie)

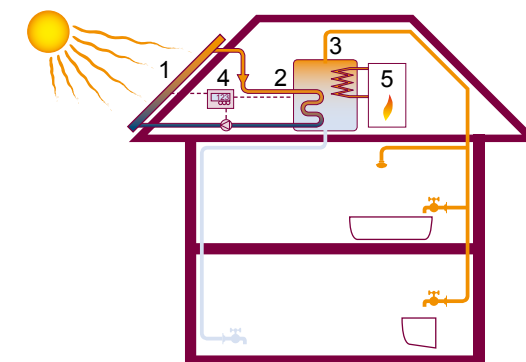
3. Zonneboiler

Met een zonneboiler kunt u op een eenvoudige, milieuvriendelijke manier een groot deel van het warm water aanmaken door gebruik te maken van gratis zonnewarmte.

Hoe werkt een zonneboiler?

Een zonneboiler zet zonnestraling om in warmte en slaat die warmte op in een voorraadvat met water. Geeft de zon niet voldoende warmte, dan zorgt de naverwarming ervoor dat we altijd voldoende warm water beschikbaar hebben. De hoofdonderdelen van een zonneboiler zijn de zonnecollector, de leidingen, het voorraadvat, de regeling en de naverwarming.

1. De zonnecollector vangt het invallende zonlicht op en zet het om in warmte. De collector geeft de warmte door aan een vloeistof die de zonnewarmte van de collector naar het opslagvat brengt.
2. De vloeistof circuleert in de leidingen tussen de collector en het voorraadvat. De vloeistof neemt warmte op in de collector en geeft die af aan het water in het voorraadvat. De afgekoelde vloeistof wordt dan weer naar de collector gepompt om opnieuw op te warmen.
3. Het voorraadvat zorgt ervoor dat de door de zon geproduceerde warmte wordt bijgehouden tot op het moment dat er warm water nodig is. Bij voldoende zonlicht kunnen de zonnecollectoren het water in het voorraadvat gemakkelijk opwarmen tot boven 60 °C.
4. De regeling schakelt de pomp aan zodra de zonnecollector warmer is dan het water in het voorraadvat. Ze beschermt eveneens tegen bevriezing en oververhitting.
5. Als de zon niet voldoende warmte levert, zorgt de naverwarming ervoor dat de gewenste temperatuur bereikt wordt. De naverwarming is mogelijk een elektrische weerstand, een doorstroomtoestel op gas of de CV-ketel. Bij een duoboiler zit de naverwarming in het voorraadvat.

Wat kost een zonneboiler?

Het materiaal voor een zonneboiler voor vier personen, bedraagt gemiddeld 4.250 euro (incl. 6 % BTW voor een woning ouder dan 5 jaar). De installatiekosten bedragen gemiddeld 800 euro. Daartegenover staat dat uw jaarlijkse kosten voor het verwarmen van water nog maar de helft van vroeger zijn.

Zonneboiler.

Overzicht premies voor een zonneboiler

	hoogte premie	voor wie	welke woningen	voorwaarden
premie netbeheerder	200 euro per m ² , maximum 1500 euro	Vlaams Gewest	woning aangesloten op het elektriciteitsnet voor 1 januari 2006	zie onderstaande kader
premie netbeheerder	300 euro	Vlaams Gewest	nieuwbouw met bouwaanvraag tot 31/12/2011	bij E-peil E80 of lager (bouwaanvraag voor 1 januari 2010) bij E-peil E60 of lager (bouwaanvraag vanaf 1 januari 2010 tot 31 december 2011) zie onderstaande kader
gemeentelijke premie	afhankelijk van de gemeente	±170 gemeenten in Vlaanderen geven een extra premie, zie www.energiesparen.be		afhankelijk van de gemeente

Extra voorwaarden netbeheerders :

- De premieaanvraag is alleen geldig samen met een kopie van alle aankoopfacturen (geen offerte, leveringsbon, kasticket of pro-forma factuur) voor de levering en plaatsing van de zonneboiler met vermelding van het merk, het type van de zonneboiler, het aantal m² collectoroppervlakte, het aantal liter opslagvat en de prijs van de zonneboiler. De factuur mag geen betrekking hebben op zwembadcollectoren of andere systemen die geheel of gedeeltelijk voor zwembadverwarming worden gebruikt.
- De plaatsing dient te gebeuren door een aannemer. De aanvraag is enkel geldig indien vergezeld van een attest van de aannemer.
- De premie geldt enkel voor een zonneboiler voor de aanmaak van sanitair warm tapwater, eventueel in combinatie met woningverwarming.
- De collector is getest door een geaccrediteerd instituut volgens EN-12975, heeft een systeemtest (volgens EN12976 of volgens EN/TS 12977) ondergaan of bezit een Solar KeyMark.
- Het systeem is gemarkeerd conform EN 12976-1.
- Er is aan de eindgebruiker een aparte handleiding in het Nederlands overhandigd die conform is met EN 12976-1.
- Aan de eindgebruiker is een onderhoudschecklist in het Nederlands overhandigd.
- De producten genieten van een waarborg : minstens 10 jaar op de werking van de collector, 5 jaar op de boiler en 2 jaar op de andere onderdelen.
- De aanvraag is enkel geldig indien vergezeld van een kopie van de schriftelijke rapportering van de technische controle die door het installatiebedrijf bij de indienstneming van de installatie werd uitgevoerd en een kopie van de opbrengstberekeningen van het installatiebedrijf.

4. Nieuwbouw met laag E-peil

Sinds 2006 is de energieprestatieregelgeving van kracht. Alle woningen waarvoor een aanvraag om te bouwen of te verbouwen wordt ingediend, moeten een bepaald niveau van thermische isolatie en energieprestatie behalen. In een nieuwbouwwoning is bovendien een minimale en gecontroleerde ventilatie nodig. Nieuwbouwwoningen moeten een bepaalde energieprestatie halen. Die prestatie wordt uitgedrukt in een E-peil.

Voor bouwaanvragen vanaf 1 januari 2012 mag het wettelijke E-peil maximaal E70 bedragen. Heel wat woningen realiseren al een veel beter E-peil. Alle netbeheerders geven premies voor het halen van een E-peil lager dan of gelijk aan E60 (aanvraag bouwvergunning voor 1 januari 2012) of E50 (aanvraag bouwvergunning vanaf 1 januari 2012). De premie varieert per E-peilpunt. Met andere woorden hoe lager het E-peil, hoe hoger de premie. De E-peil premie moet aangevraagd worden binnen de 12 maanden na de datum van uitgifte van het energieprestatiecertificaat. Als de nieuwe woning of het woongebouw het gevolg is van een volledige afbraak en heropbouw van een bestaande woning of een bestaand woongebouw, zonder wijziging van de aard en de bestemming van de woning of het woongebouw, worden de E-peilpremies, verdubbeld. De extra premie voor zonneboiler wordt niet verdubbeld. De volgende jaren zal de E-peileis verder verstrengen (E60 vanaf bouwaanvragen in 2014) en worden de premies ook aangepast.

nieuwbouw	premie		zonneboiler*
woning (enkel bij bouwaanvraag voor 1 januari 2010)	E80-E61	400 euro voor E80 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
	E60-E41	1000 euro voor E60 + 40 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
	E40-E0	1800 euro voor E40 + 50 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
woning (enkel bij bouw-aanvraag vanaf 1 januari 2010 tot 31 december 2011)	E60-E41	1000 euro voor E60 + 40 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
	E40-E0	1800 euro voor E40 + 50 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
woning (enkel bij bouwaanvraag vanaf 1 januari 2012)	E50-E41	1400 euro voor E50 + 40 euro extra per E-peilpuntverbetering	
	E40-E0	1800 euro voor E40 + 50 euro extra per E-peilpuntverbetering	
appartement (enkel bij bouwaanvraag voor 1 januari 2010)	E80-E61	200 euro voor E80 + 10 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
	E60-E41	400 euro voor E60 + 20 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
	E40-E0	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
appartement (enkel bij bouw-aanvraag vanaf 1 januari 2010 tot 31 december 2011)	E60-E41	400 euro voor E60 + 20 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
	E40-E0	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	+ 300 euro
appartement (enkel bij bouwaanvraag vanaf 1 januari 2012)	E50-E41	600 euro voor E50 + 20 euro extra per E-peilpuntverbetering	
	E40-E0	800 euro voor E40 + 30 euro extra per E-peilpuntverbetering	

(*) indien ook een zonneboiler wordt geplaatst, wordt er een bijkomende premie gegeven, voor bouwaanvragen tot 31 januari 2011

Nieuwbouwwoningen of nieuwbouwappartementen waarvoor in het verleden premies werden uitbetaald voor maatregelen die in het E-peil worden verrekend (verwarming, sanitair warm water, isolatie, beglazing, ventilatie, zonwering) komen niet in aanmerking voor deze premie. Voor woningen met een verlaagd E-peil (E40 - E60) kunt u ook genieten van een korting op de onroerende voorheffing (zie blz. 10).

Fotovoltaïsche panelen.

5. Fotovoltaïsche zonnepanelen

Met fotovoltaïsche zonnepanelen kunt u op een milieuvriendelijke manier zelf elektriciteit produceren met de zon. Fotovoltaïsche panelen zijn momenteel nog wel duur. Investeer eerst in een degelijke isolatie van de woning en een verwarmingsinstallatie met een hoog rendement, en pas dan in fotovoltaïsche zonnepanelen. Om aanspraak te kunnen maken op groenestroomcertificaten (zie verder) is het trouwens verplicht om eerst het dak te isoleren (R_d -waarde van minstens 3).

Hoe werkt fotovoltaïsche zonne-energie?

In een zonnecel wordt licht rechtstreeks omgezet in elektriciteit. Een zonnecel bestaat uit een dun plaatje met aan de bovenzijde een negatieve lading en aan de onderzijde een positieve lading. Dit plaatje is gemaakt van halfgeleidend materiaal, meestal silicium, dat alleen maar goed geleidt als er licht op valt. De energie van het invallende licht brengt dan een elektrische stroom op gang van dunne metalen vingers op de voorkant van de cel via de elektrische toepassing terug naar de metalen achterkant van de zonnecel. Afhankelijk van het type silicium zal de cel een groter of kleiner aandeel van het zonlicht omzetten in elektriciteit.

type	rendement	kleur
monokristallijn	12 tot 15 %	donkergrijs silicium
polykristallijn	11 tot 14 %	gemarmerd silicium, donkerblauw
amorf silicium	5 tot 7 %	donkergrijsblauw

Een standaardzonnecel van 10 x 10 cm levert ongeveer 1,3 W. Met losse zonnecellen kunt u in de praktijk dus niet aan de slag. Ze wekken niet alleen weinig elektriciteit op, maar ze zijn ook breekbaar en vochtgevoelig. Daarom worden zonnecellen onderling verbonden en samen in een zogenaamd PV-paneel (afkorting van het Engelse photovoltaic) geplaatst.

De voorkant van de PV-panelen is een glasplaat, de achterkant wordt afgewerkt met een waterdichte folie. Bestaat de achterkant ook uit een glasplaat, dan spreken we van semi-transparante panelen. Die laten licht door tussen de cellen.

Wat brengt het op in 2012?

In Vlaanderen produceert een PV-installatie van 1 kWp gemiddeld ongeveer 850 kWh groene elektriciteit per jaar. Een PV-installatie van 1 kWp neemt, ondermeer afhankelijk van het type, zo'n 7 tot 10 m² goed georiënteerd en schaduwvrij dak in.

Het gemiddelde elektriciteitsverbruik van een gezin in Vlaanderen bedraagt 3500 à 4000 kWh per jaar. Om die elektriciteit te produceren met fotovoltaïsche zonnepanelen is dus een installatie met een oppervlakte van 30 tot 45 m² nodig.

Per 1000 kWh geproduceerde stroom krijgt u een groenestroomcertificaat en dit tot 20 jaar na de ingebruikname.

Wat kost een fotovoltaïsch systeem?

De investeringskosten voor netgekoppelde PV-systemen zijn de afgelopen tien jaar gehalveerd en bedragen nu, zonder BTW, ongeveer 2800 à 3500 euro per kWpiek. De kostprijs vertoont internationaal een

gestaag dalende trend met 5 à 10 % per jaar en hangt samen met de ontwikkeling van de markt, de technologische evolutie en de grootte van de bestelling bij de producent.

	hoogte premie	voor wie	welke woningen	voorwaarden
groenestroomcertificaten	1 certificaat per 1000 kWh productie, gedurende 20 jaar : ingebruikname van 01/01/2012 tot 31/03/2012 : 250 euro per certificaat ingebruikname van 01/04/2012 tot 30/06/2012 : 230 euro per certificaat ingebruikname van 01/07/2012 tot 31/12/2012 : 210 euro per certificaat	Vlaams Gewest	nieuwbouw en bestaande woningen	dakisolatie verplicht (R-waarde van minstens 3)
gemeentelijke premie	afhankelijk van de gemeente	± 100 gemeenten in Vlaanderen geven nog een extra premie, zie www.energiesparen.be		afhankelijk van de gemeente

Meer info : www.energiesparen.be (rubriek : groene energie)

6. Extra premies en belastingverminderingen

6.1. Acties voor beschermde klanten

Naast de acties die voor iedere huishoudelijke afnemer gelden, leveren de netbeheerders extra inspanningen voor beschermde klanten. De beschermde klanten zijn de personen die recht hebben op de sociale maximumprijzen voor elektriciteit en aardgas.

Zo geven alle netbeheerders een 20 % hogere tegemoetkoming voor alle premies die gelden voor particuliere afnemers. Daarenboven hebben alle beschermde klanten jaarlijks recht op één kortingbon van 150 euro die ze kunnen gebruiken voor de aankoop van een A+, A++ koelkast of AAC wasmachines (of beter).

Daarnaast kunnen beschermde klanten een premie krijgen van 800 euro bij de plaatsing van een individuele condensatieketel op aardgas of stookolie ter vervanging van een verouderde verwarmingsinstallatie in een bestaande woning.

Voor meer informatie over de inspanningen van uw netbeheerder voor beschermde klanten kunt u contact opnemen met de REG-adviseur van uw netbeheerder.

6.2. Energiescan

De netbeheerders zijn verplicht om een bepaald aantal energiescans uit te voeren bij huishoudens. De netbeheerder moet daarvoor samenwerken met de gemeenten (maar de gemeenten zijn niet verplicht om mee te werken).

De gemeenten die willen meewerken aan het project, mogen bepalen wie de energiescans uitvoert: de gemeente zelf, de netbeheerder of een derde partij. De netbeheerders werken samen met een aantal organisaties om de kwetsbare gezinnen zoveel mogelijk te bereiken.

Tijdens de scan wordt op basis van een bezoek ter plaatse een eerste beeld gegeven van de huidige situatie van de woning op het vlak van energieprestatie en de mogelijkheden om energie te besparen, op verschillende vlakken (bv. isolatie, verwarming, verlichting, toestellen). Tegelijkertijd (of eventueel tijdens een tweede bezoek) worden een aantal kleine maatregelen uitgevoerd (plaatsen van spaarlampen, een waterbesparende douchekop, radiatorfolie en buisisolatie).

Ten slotte krijgt de bewoner een rapport met een samenvatting van de bevindingen (beschrijving van de huidige situatie, aanreiken van tips om energie te besparen, beschrijving van welke kleine maatregelen werden uitgevoerd, eerste indicatie van mogelijke besparing bij de uitvoering van enkele belangrijke maatregelen, verwijzing naar de bestaande financiële ondersteuning voor de uitvoering van energiebesparende maatregelen).

6.3. Milieuvriendelijke voertuigen

Voor de uitgaven betaald in 2010 tot en met 2012 wordt er een belastingvermindering verleend van 30 % van de aankoopprijs bij de aanschaf van een elektrische personenwagen, wagen dubbel gebruik of minibus met een maximum van 6500 euro (geïndexeerd 9510 euro in 2012).

Vanaf 2010 wordt er een belastingvermindering verleend van 15 % van de aanschaffingswaarde bij de aankoop van een uitsluitend elektrisch aangedreven motorfiets, een driewieler of een vierwieler met een maximum van:

- 3280 euro (geïndexeerd 4800 euro in 2012) in geval van aanschaffing van een vierwieler;
- 2000 euro (geïndexeerd 2930 euro in 2012) in geval van aanschaffing van een motorfiets of een driewieler. De motorfiets, drie- of vierwieler moet geschikt zijn voor het vervoer van tenminste twee personen en voor de besturing ervan moet een rijbewijs A of B vereist zijn.

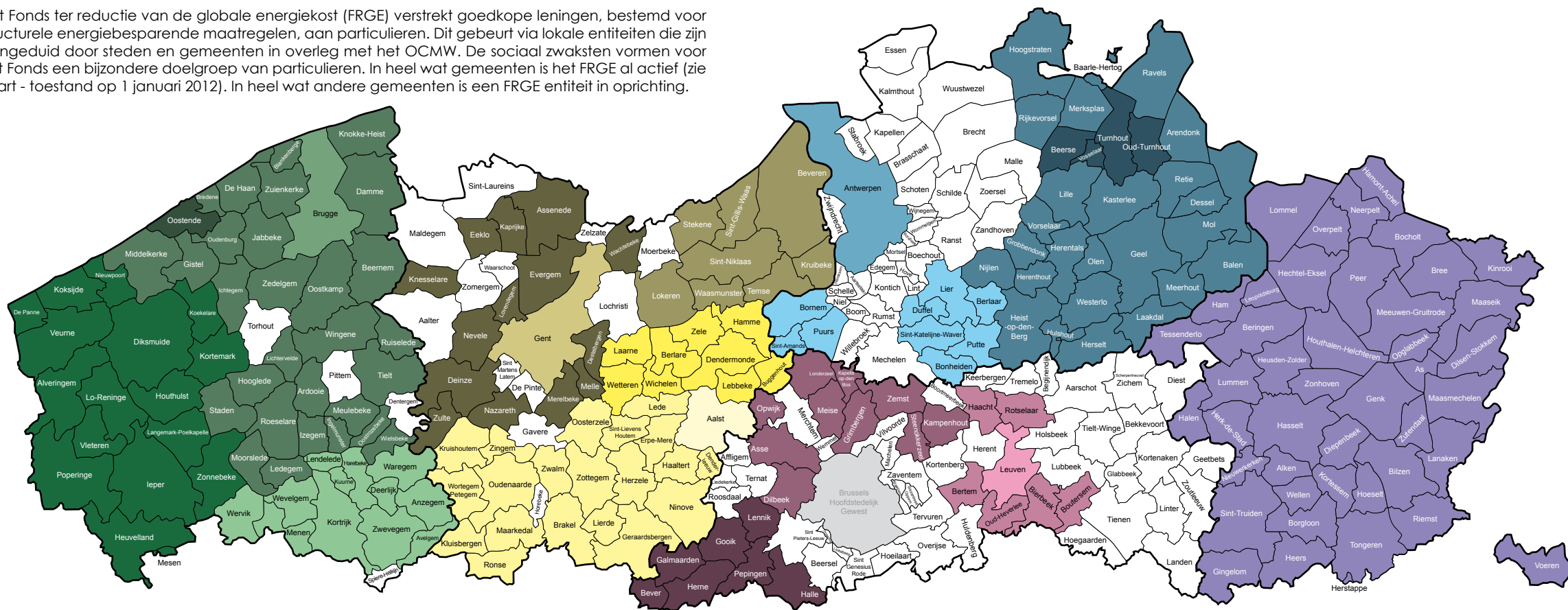
Er wordt eveneens een belastingvermindering verleend van 40 % van de uitgaven die in 2010 tot 2012 worden gedaan voor de installatie van oplaadpunten voor elektriciteit (met een niet-geïndexeerd maximum van 180 euro, geïndexeerd 260 euro in 2012). Het gaat hier om oplaadpunten die aan de buitenkant van een woning worden geplaatst en die voldoende beveiligd zijn.

6.4. Fonds ter reductie van de globale energiekost

Het Fonds ter reductie van de globale energiekost (FRGE) verstrekt goedkope leningen, bestemd voor structurele energiebesparende maatregelen, aan particulieren. Dit gebeurt via lokale entiteiten die zijn aangeduid door steden en gemeenten in overleg met het OCMW. De sociaal zwaksten vormen voor het Fonds een bijzondere doelgroep van particulieren. In heel wat gemeenten is het FRGE al actief (zie kaart - toestand op 1 januari 2012). In heel wat andere gemeenten is een FRGE entiteit in oprichting.

Meer info en laatste stand van zaken: www.frge.be of neem contact op met het plaatselijk OCMW.

vzw Welzijnsconsortium zw-Vlaanderen	056 46 15 66	DDS	052 25 18 13
pieter.demeyer@welzijnsconsortium.be		info@dds-verko.be	
De schakelaar	050 32 64 43	Beheer Energie Aalst	0800 93 030
info@deschakelaar.be		dorien.gordts@aalst.be	
WVI	050 36 71 71	SOLva	053 64 65 21
frge@wvi.be		evelyne.goossens@so-lva.be	
AG EOS	059 80 55 00	vzw REGent	09 218 75 90
eos@oostende.be		info@vzwREGent.be	
OCMW Poperinge	057 33 33 00	Interwaas	03 780 52 08
info@frge-westhoek.be		wannes.devleeschauwer@interwaas.be	
		Veneco	09 251 22 22
		info@veneco.be	

vzw Pendule	016 65 91 52	Energiebesparingsfonds Antwerpen	03 217 08 45
info@pendule-leuven.be		energiebesparingsfonds@stad.antwerpen.be	
IGO Leuven DIV	016 31 18 66	IOK	014 58 09 91
tania.langsberg@igo-leuven.be		info@iok.be	
3WPlus Energie	02 466 51 00	Samenwerkingsverband Stadsregio Turnhout	014 88 92 55
info@3wplus.be		info@stadsregioturnhout.be	
3WPlus Energie Pajottenland	02 466 51 00	cvba SO Duwolim	
info@3wplus.be		duwolim@stebo.be (Stebo)	089 30 83 03
IGEMO	015 28 77 50	ludo.vounckx@limcoop.be (Limcoop)	011 29 08 58
robert-jan.vanos@igemo.be			

A-B	
Aartselaar	EANDIS
Aalst	EANDIS
Aalter	EANDIS
Aarschot	EANDIS
Affligem	EANDIS
Alken	INFRAX
Alveringem	EANDIS
Antwerpen (Antwerpen, Berchem, Berendrecht, Borgerhout, Deurne, Ekeren, Lillo, Merksem, Wilrijk, Zandvliet)	EANDIS
Antwerpen (Hoboken, Kiel)	INFRAX
Anzegem	EANDIS
Ardoorie	EANDIS
Arendonk	EANDIS
As	INFRAX
Asse	EANDIS
Assenede	EANDIS
Avelgem	EANDIS
Baarle-Hertog	EANDIS
Balen	EANDIS
Beernem	EANDIS
Beerse	EANDIS
Beersel	EANDIS
Begijnendijk	INFRAX
Bekkevoort	INFRAX
Beringen	INFRAX
Berlaar	EANDIS
Berlare	EANDIS
Bertem	EANDIS
Bever	EANDIS
Beveren	EANDIS
Bierbeek	EANDIS
Bilzen	INFRAX
Blankenberge	EANDIS
Bocholt	INFRAX
Boechout	INFRAX
Bonheiden	EANDIS
Boom	EANDIS
Boortmeerbeek	EANDIS

B-G	
Borgloon	INFRAX
Bornem	EANDIS
Borsbeek	EANDIS
Boutersem	EANDIS
Brakel	EANDIS
Brasschaat	EANDIS
Brecht	EANDIS
Bredene	EANDIS
Bree	INFRAX
Brugge	EANDIS
Buggenhout	EANDIS
Damme	EANDIS
De Haan	EANDIS
De Panne	EANDIS
De Pinte	EANDIS
Deerlijk	EANDIS
Deinze	EANDIS
Denderleeuw	EANDIS
Dendermonde	EANDIS
Dentergem	EANDIS
Dessel	EANDIS
Destelbergen	EANDIS
Diepenbeek	INFRAX
Diest	INFRAX
Diksmuide	INFRAX
Dilbeek	EANDIS
Dilsen-Stokkem	INFRAX
Drogenbos	EANDIS
Duffel	EANDIS
Edegem	EANDIS
Eeklo	EANDIS
Erpe-Mere	EANDIS
Essen	INFRAX
Evergem	EANDIS
Galmaarden	INFRAX
Gavere	EANDIS
Geel	EANDIS
Geetbets	INFRAX
Genk	INFRAX
Gent	EANDIS
Geraardsbergen	EANDIS
Gingelom	INFRAX

G-I	
Gistel	INFRAX
Glabbeek	INFRAX
Gooik	INFRAX
Grimbergen	EANDIS
Grobbendonk	EANDIS
Haacht	EANDIS
Haaltert	EANDIS
Halen	INFRAX
Halle	EANDIS
Ham	INFRAX
Hamme	EANDIS
Hamont-Achel	INFRAX
Harelbeke	INFRAX
Hasselt	INFRAX
Hechtel-Eksel	INFRAX
Heers	INFRAX
Heist-op-den-berg	EANDIS
Hemiksem	INFRAX
Herent	EANDIS
Herentals	EANDIS
Herenthout	EANDIS
Herk-de-Stad	INFRAX
Herne	INFRAX
Herselt	EANDIS
Herstappe	INFRAX
Herzele	EANDIS
Heusden-Zolder	INFRAX
Heuvelland	EANDIS
Hoegaarden	EANDIS
Hoeilaart	EANDIS
Hoeselt	INFRAX
Holsbeek	INFRAX
Hooglede	INFRAX
Hoogstraten	EANDIS
Horebeke	EANDIS
Houthalen-Helchteren	INFRAX
Houthulst	EANDIS
Hove	EANDIS
Huldenberg	EANDIS
Hulshout	EANDIS
Ichtegem	EANDIS

I-L	
Ieper	EANDIS
Ingelmunster	EANDIS
Izegem	INFRAX
Jabbeke	INFRAX
Kalmthout	EANDIS
Kampenhout	INFRAX
Kapellen (met uitzondering van de wijk Hoogboom)	INFRAX
Kapellen (wijk Hoogboom)	EANDIS
Kapelle-op-den-Bos	EANDIS
Kaprijke	EANDIS
Kasterlee	EANDIS
Keerbergen	EANDIS
Kinrooi	INFRAX
Kluisbergen	EANDIS
Knesselare	EANDIS
Knokke-Heist	EANDIS
Koekelare	INFRAX
Koksijde	EANDIS
Kontich	EANDIS
Kortemark	INFRAX
Kortenaken	INFRAX
Kortenberg	EANDIS
Kortesseem	INFRAX
Kortrijk	EANDIS
Kraainem	EANDIS
Kruibeke	EANDIS
Kruishoutem	EANDIS
Kuurme	EANDIS
Laakdal	INFRAX
Laarne	EANDIS
Lanaken	INFRAX
Landen	INFRAX
Langemark-Poelkapelle	EANDIS
Lebbeke	EANDIS
Lede	EANDIS
Ledegem	INFRAX
Lendeledede	INFRAX
Lennik	EANDIS

L-N	
Leopoldsburg	INFRAX
Leuven	EANDIS
Lichtervelde	EANDIS
Liedekerke	EANDIS
Lier	EANDIS
Lierde	EANDIS
Lille	EANDIS
Linkebeek	EANDIS
Lint	EANDIS
Linter	INFRAX
Lochristi	EANDIS
Lokeren	EANDIS
Lommel	INFRAX
Londerzeel	EANDIS
Lo-Reninge	EANDIS
Lovendegem	EANDIS
Lubbeek	INFRAX
Lummen	INFRAX
Maarkedal	EANDIS
Maaseik	INFRAX
Maasmechelen	INFRAX
Machelen	EANDIS
Maldegem	EANDIS
Malle	EANDIS
Mechelen	EANDIS
Meerhout	EANDIS
Meeuwen-Gruitoorde	INFRAX
Meise	EANDIS
Melle	EANDIS
Menen	EANDIS
Merchtem	EANDIS
Merelbeke	EANDIS
Merksplas	INFRAX
Mesen	EANDIS
Meulebeke	EANDIS
Middelkerke	INFRAX
Moerbeke	EANDIS
Mol	EANDIS
Moorslede	EANDIS
Mortsel	EANDIS
Nazareth	EANDIS

N-S	
Neerpelt	INFRAX
Nevele	EANDIS
Niel	INFRAX
Nieuwerkerken	INFRAX
Nieuwpoort	EANDIS
Nijlen	INFRAX
Ninove	EANDIS
Olen	EANDIS
Oostende	EANDIS
Oosterzele	EANDIS
Oostkamp	EANDIS
Oostrozebeke	EANDIS
Opglabbeek	INFRAX
Opwijk	EANDIS
Oud-Heverlee	INFRAX
Oudenaarde	EANDIS
Oudenburg	INFRAX
Oud-Turnhout	EANDIS
Overijse	EANDIS
Overpelt	INFRAX
Peer	INFRAX
Pepingen	INFRAX
Pittem	EANDIS
Poperinge	EANDIS
Putte	EANDIS
Puurs	EANDIS
Ranst	EANDIS
Ravels	EANDIS
Retie	EANDIS
Riemst	INFRAX
Rijkevorsel	EANDIS
Roeselare	EANDIS
Ronse	EANDIS
Roosdaal	EANDIS
Rotselaar	EANDIS
Ruiselede	EANDIS
Rumst	EANDIS
Schelle	EANDIS
Scherpenheuvel-Zichem	EANDIS
Schildre	EANDIS
Schoten	EANDIS

S-W	
Sint-Amands	EANDIS
Sint-Genesius-Rode	EANDIS
Sint-Gillis-Waas	EANDIS
Sint-Katelijne-Waver	EANDIS
Sint-Laureins	EANDIS
Sint-Lievens-Houtem	EANDIS
Sint-Martens-Latem	EANDIS
Sint-Niklaas	EANDIS
Sint-Pieters-Leeuw	EANDIS
Sint-Truiden	INFRAX
Spiere-Helkijn	EANDIS
Stabroek	EANDIS
Staden	EANDIS
Steenokkerzeel	INFRAX
Stekene	EANDIS
Temse	EANDIS
Ternat	EANDIS
Tervuren	EANDIS
Tessenderlo	INFRAX
Tielt	EANDIS
Tielt-Winge	INFRAX
Tienen	EANDIS
Tongeren	INFRAX
Torhout	INFRAX
Tremelo (Baal)	INFRAX
Tremelo (met uitzondering van Baal)	EANDIS
Turnhout	EANDIS
Veurne	EANDIS
Vilvoorde	EANDIS
Vleteren	EANDIS
Voeren	EANDIS
Vorselaar	INFRAX
Vosselaar	INFRAX
Waarschoot	EANDIS
Waasmunster	EANDIS
Wachtebeke	EANDIS
Waregem	EANDIS

W-Z	
Wellen	INFRAX
Wemmel	EANDIS
Wervik	EANDIS
Westerlo	EANDIS
Wetteren	EANDIS
Wevelgem	INFRAX
Wezembeek-Oppem	EANDIS
Wichelen	EANDIS
Wielsbeke	EANDIS
Wijnegem	EANDIS
Willebroek	EANDIS
Wingene	EANDIS
Wommelgem	EANDIS
Wortegem-Petegem	EANDIS
Wuustwezel	EANDIS
Zandhoven	EANDIS
Zaventem	EANDIS
Zedelgem	EANDIS
Zele	EANDIS
Zelzate	INFRAX
Zemst	EANDIS
Zingem	EANDIS
Zoersel	EANDIS
Zomergem	EANDIS
Zonhoven	INFRAX
Zonnebeke	EANDIS
Zottegem	EANDIS
Zoutleeuw	INFRAX
Zuienkerke	EANDIS
Zulte	EANDIS
Zutendaal	INFRAX
Zwalm	EANDIS
Zwevegem	EANDIS
Zwijndrecht	EANDIS

Onder Eandis vallen Gaselwest, Imea, Imewo, Intergem, Interrosane, Iveka, Iverlek en Sibelgas.

Onder Infrax vallen AGEM, Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen, Infrax West, Inter-Energa, Iveg en PBE.

Bron: VREG

Vlaams Energieagentschap (VEA)

Koning Albert II-laan 20, bus 17, 1000 Brussel
www.energiesparen.be/info, www.energiesparen.be
of bel gratis 1700 (elke werkdag van 9 tot 19 u.).

(informatie en brochures over energiebesparing, hernieuwbare energie, premies, energieprestatie regelgeving, energieprestatiecertificaat bij verkoop en verhuur)

Vlaamse overheid – Wonen-Vlaanderen

Koning Albert II-laan 19, bus 40, 1210 Brussel
wonenvlaanderen@rwo.vlaanderen.be,
www.vlaanderen.be/bouwenenwonen
of bel gratis 1700 (elke werkdag van 9 tot 19 u.).

(Vlaamse Renovatiepremie voor woningen van minstens 25 jaar oud)

VREG

Koning Albert II-laan 20, bus 19, 1000 Brussel
info@vreg.be, www.vreg.be
of bel gratis 1700 (elke werkdag van 9 tot 19 u.).

(informatie over groenestroomcertificaten voor fotovoltaïsche zonnepanelen)

Federale Overheidsdienst Financiën Administratie van Ondernemings- en Inkomensfiscaliteit

Koning Albert II-laan 33, bus 25, 1030 Brussel
Tel.: 0257 257 57

info.tax@minfin.fed.be, www.fiscus.fgov.be,
www.fisconet.fgov.be

(informatie over fiscaliteit)

EANDIS

Tel.: 078 35 35 34
reg@eandis.be, www.eandis.be

(netbeheerder, aanvraag premies)

INFRAx

Tel.: 078 35 30 20
www.infrax.be

(netbeheerder, aanvraag premies)

Organisatie voor Duurzame Energie (ODE)

Vlaanderen vzw
Koningsstraat 35, 1000 Brussel
Tel.: 02 218 87 47
info@ode.be, www.ode.be

(informatie en brochures over zonneboiler, warmtepomp, fotovoltaïsche panelen)

COGEN Vlaanderen

Zwarte Zusterstraat 16, bus 9, 3000 Leuven
Tel.: 016 58 59 97
info@cogenvlaanderen.be, www.cogenvlaanderen.be

(informatie over microwarmtekrachtkoppeling)

Informazout

Dauwstraat 12, 1070 Brussel
Tel.: 078 152 150,
info@informazout.be, www.informazout.be

(informatie over stookolieketels)

Koninklijke Vereniging van Belgische Gasvklieden (KVBG)

Tel.: 02 383 02 49
kvbg@kvbg.be, www.aardgas.be

(informatie over aardgasketels)

Verbond van de glasindustrie (VGI)

Louisalaan 89/1, 1050 Brussel
Tel.: 02 542 61 20

info@vgi-fiv.be, www.vgi-fiv.be

(informatie over hoogrendementsbeglazing)

Isolatie Raad vzw (CIR)

Eekhoornlaan 17, 2970 's Gravenwezel
(informatie over isolatie)

Vlaams Instituut voor Bio-ecologisch Bouwen en Wonen (VIBE vzw)

Statiestraat 115, 2600 Berchem
Tel.: 03 239 74 23

info@vibe.be, www.vibe.be

(informatie, vorming en publicaties over bio-ecologisch bouwen en wonen)

Centrum Duurzaam Bouwen

Marktplein 7, bus 1, 3550 Heusden-Zolder
Tel.: 011 51 70 51

info@centrumduurzaam bouwen.be,
www.centrumduurzaam bouwen.be

(informatie over duurzaam bouwen)

Passiefhuisplatform vzw

Gitschotellei 138, 2600 Berchem
info@passiefhuisplatform.be, www.passiefhuisplatform.be

(informatie, vorming en publicaties over het passiefhuisconcept)

Provinciale Steunpunten

Duurzaam Wonen en Bouwen

(informatie over premies, bouwadvies, duurzaam bouwen)

Antwerpen: Kamp C

Tel.: 014 27 96 50
info@kampc.provant.be, www.kampc.be

Limburg: Steunpunt DuboLimburg

Tel.: 011 51 70 57
info@dubolimburg.be, www.dubolimburg.be

Vlaams-Brabant: Steunpunt DuboVlaamsBrabant

Partner: Dialoog vzw
Tel.: 016 23 26 49
steunpuntdubo@vlaamsbrabant.be,
www.dubovlaamsbrabant.be

Oost-Vlaanderen:

Partner: MilieuAdviesWinkel vzw
Tel.: 09 242 87 59
www.oost-vlaanderen.be/dubo,
www.milieuadvieswinkel.be

West-Vlaanderen:

Partner: ZonneWinDT vzw
Tel.: 0477 36 18 53
www.west-vlaanderen.be/duurzaam bouwen

(informatie over premies in uw gemeente, bestelling van publicaties, vragen over energiebesparing)